

| אהרן כהן |

קרקורי הצפרדעים

תיאור מכת צפרדע על פי מדרשי חז"ל

ערבי פסחים תשע"ו לפ"ק

א.

"מה זה" תהתה מול התגובה הנחרצת "תתחילו לעזור לי ואסביר לך בדרך" כך נגררו יחד בקרשים ובברזלים כשהוא מתאר במר ליבו איזה מכה יכולה לבוא עכשיו באם לא יעצרו את זה מבעוד מועד. ומצד שני, "באם אנחנו נצליח לעצור את הטרגדיה הנוספת ההולכת להמיט ב'שנית' בושה נוראה לממלכה האדירה." הוסיף בלחישה קורצת, "אולי אנחנו נקבל פרס מיוחד מהמלך."

בקושי רב הצליח להחניק אכזבתו, למראה כמה שהספיקו כבר להיות מהעשרה ראשונים בזירת ה'אסון'. הם עוד עלולים להצליח בלעדיו. הרהר בעודו קולט, שמה שבעיקר מפחיד, שאולי יגנבו 'הם' לעצמם את התהילה והכבוד.

לא ייצור כ'מוחמד' ירים ידיים, רגליים ליתר דיוק. לנוכח כולם העומדים בעיניים פעורות מול המחזה הלא ייאמן; צפרדע גדול-רב ממדים שצמח מתוך מי היאור.

וכך כשכולם בוהים מלווים בצעקות מחרישות אוזניים וצפרדעים בהתרחשות הנורא. הזדרז הוא להיות, להבדיל, כנחשון בשעתו. מהראשונים העושים ומעשים. כשהוא מכוון את כלי מלחמתו המאולתרים בכיוון הרצוי על צד המסמרים, מרימו כדי לתקעו בשרץ הגדול הלא מוזמן; הצפרדע. שבהוראת משה-מנהיג היהודיים מעוניין לו להתנחל במצריים ולשרוץ בה.

ב.

אף אחד לא קלט מה קדם למה. האם המסמר לצפרדע או הצפרדע לבורג.

נחילי הצפרדעים שרצו במהירות מן הנילוס לכיוון היבשה פנימה אל תוכי המדינה,

מוחמד לא ידע את נפשו מרוב בהלה או מהפתעה, ומשניהם ביחד ליתר דיוק. ממש כעת שמע ש'משה' מנהיג היהודים הודיע ל'פרעה' שעוד 'מכה' הכתובה בתורה, בדרך...

ההסתייגות הטבעית של כל בן-תמותה מהייצור הנקרא 'צפרדע', הוכפל פי כמה עם הזיכרון הקצר והמדכא ממכת דם: הצימאון בפה. הריח המחניק באף. צבע האדום שהשתלט על כל מרחבי החום/ירוק האהוב. כל אלו יחד ולחוד הוציאו אותו זה עתה שנית משלוותו כשהוא מרגיש ששוב עולה לו הדם לראש.

כך התמלא מיודעינו מוחמד ישר 'על הבוקר' בהשתלהבות ערבית טיפוסית, כשבעזרת הדמיון המזרחי שעבד כהרגלו; בכל הכח על כל המוח. היה 'מוחמד' בטוח ומשוכנע. הפעם; הם כן יצליחו.

תוך כדי, שהוא מתחיל לחלום בהקיץ. אולי הוא, הפלח, שלא ידע ולא שנה, הוא יהיה מי שיצליח להחזיר את ה'זבנג' בשם העם המצרי, ולהחזיר את הכבוד הדגול...

וכך עם הזרם והמרץ המצרי הידוע לשמצה, תפס מוחמד מקל ארוך ורחב, והבריגו בברגים חדים וחותכניים, לצד תקיעות מסמרי בניין.

"פטימה. פטימה" נשמע קולו הרועם "כן. מה עכשיו" נשמעה התגובה התמהה, יחד עם ההבנה מ'ניסיון בעבר' שעכשיו היא חייבת לשמוע בקולו מחשש ל...

"תעזרי לי לסחוב את זה" הגיב. בעודו מחווה על הציוד המאולתר שלו.

מתחתיו ועליו בדרכם פנימה לתוך המדינה.

לאחר 'שיח סוד' מלא בבכיות ורטינות צווחות וצעקות עם שאלות לא אקטואליות: האם מקל 'ברזל' היה יותר יעיל במצב כזה. ואם כן, האם ברזל מלובן היה יותר מעולה וכו' וכדו'. ובכל מקרה באם היה מצליח, האם 'הוא' היה מקבל בכלל, את הפרס נובל או דווקא המקל, או אולי בעצם רק המסמר הארוך באופן אישי... הבין מוסטפה לנכון. שמשהו קרה למוחמד.

כנראה שדבר מה זז לו בראשו. הרגה מוסטפה. הבן-אדם הזה מדבר ומברבר כאילו שאנו יושבים על כוס קהווה מהביל. הוא כנראה שכח שהוא שוכב עכשיו כמו... על חוף היאור מאוגף בצפרדעים. כשהוא מתחיל לחשוב איך הוא יכול להסתלק מכאן בלי להסתכסך אתו.

מוחמד, השקוע ביגונו ובפספוטיו הוריד ווליום והסתכל סביבו לוודא שאין מאזינים נוספים, "האם יכול להיות ש'המועצה העליונה' תתבע אותו על הנזקים, יען שיטענו שהוא החיש עזרה לאויב-הצפרדעים לצאת..."

סוף סוף. הגיע הזמן, קלט מוסטפה מיד. כשהוא עוצם עיניו כאומר; תפסיק לדבר. ומתעטף במחשבות שונות ומשונות המשדרות חשיבות וחשיבה גבוהה.

בטון נמוך, איטי להחריד לחש: "כן, כן. אני מכיר את ה'סיפור' הזה. הרבה פעמים עושים 'משהו' ולאחר 'מעשה' קולטים מה שעשו" כשהוא נושם נשימה איטית, ומצליח להוציא את נשמת מוחמד "כך שבעצם חייבים לומר את האמת. אתה 'הלוחם הדגול' בניסיונותיך הנואלים לפגוע בצפרדע" כשהוא עולה לטון ערבי אופייני, "למעשה. אתה. הבאת עלינו את המכה ההרסנית הזו, שנראית עדיין רק בתחילתה..."

למול עיני מוחמד שהתבלעו מהלם. החליט לסיים את הסיפור; ופלט בארסיות "תברח ותתחבא שאף אחד אפילו לא ישייך אותך עם המקל והברגים המטופשים..." כשמוחמד המבוהל קם ונס כל עוד רוחו בו.

תוך התנפלות היסטורית והיסטורית על אלו שהצטרפו למלחמה 'הקדושה' בכופרים הצפרדעים המעוניינים לטמא את ארצם. כשההמון המצרי שזעמם הלך וגדל יחד עם הפלאת מכותיהם במהירות ובמסירות על הצפרדע, הלכה ה'מכה' וגדלה. נחילים נחילים פרצו ושרצו מהצפרדע ליבשה.

"תפסיק כבר" צווחה פטימה בקלטה את המתרחש כאן. בעלה מוחמד מוציא את כל זעמו עם המקל על הצפרדע ובכל פעם מחדש; עם קבלת המכה שורצים עוד נחילים של צפרדעים. "אני לא יפסיק" צעק מוחמד כועס ורותח כאש. ידיו ורגליו רטטו מבלי שליטה אנושית ושכלית כשהוא ממשיך להכות בכל כוחו.

פטימה עדיין לא החליטה האם לבקש שוב מבעלה להפסיק להשתטות, או להשאיר לו להוציא את עצביו. כשהצפרדעים פתרו לה את השאלה. נחיל צפרדעים אחד דאה וריחף ישר אל פניו הכועסות וההמומות של מוחמד, שכתגובה הולמת השתטח מלוא קומתו לאחוריו...

כשכולם בורחים כל עוד נשמתם בקרבם מאימת השרצים ששצפו בהמונם בזרם ובקצף לפני המדינה. לא הבחין ושם לב אף אחד, בלוחם הדגול ששכב פצוע ומושפל על מרבד צפרדעי מפנק ומקרקר.

כמו להכעיס. דווקא מוסטפה שכנו הוא זה שמצאו והבחין ובקלקלתו. במחשבה שנייה קלט, מזל שמוסטפה בכלל נקלע לכאן. הוא כמישהו שגר בשכנותו לא יוכל לעזוב אותו לנפשו כמו פלח נאלח ופשוט. סופסוף נפצתי בקרב על המולדת. הזכיר לעצמו באמיצות.

מוסטפה כמעט התנדף מהשטח בהשאירו את מוחמד לנפשו ולצפרדעיו אך קריאתו של מוחמד "מוסטפה" שהדהדה בכל המרחב גברה אף על הקרקורים, כך שלא נשאר לו האפשרות להסתלק כאילו לא ראה או שמע.

בהשלמה עם המצב שהוא נשאר עכשיו בחזית, ניגש אליו. "מה קרה לך?" נתעורר משהו ברחמיו למול המראה מכמיר הלב. מוחמד שכב ליד הנילוס כ'פצוע הלם' אפוף בצפרדעים המתרוצצים

**"על הווילונות
המכובדים
שהשתלשלו לצד
החלונות הגדולים
המשקיפים
לנהר הגדול
נראו כל העת
צפרדעים מנתרים
בעליזות נכנסים
ויוצאים כנהנים
להשתעשע
בארמון המלך"**

בצוותא.

הפחד והבהלה הצליחה להצמיח את אחרון האמיצים שנשארו עומדים כ'פרעון' מת בלי להגיב אפילו בירי חץ אחת. כשכל המצריים; רצים ונסים, בורחים ונמלטים לכל עבר רק כדי להיווכח עוד פעם ששוב היו 'אוטובוס ציבורי' לעוד כמה צפרדעים שנהנו לרכוב עליהם במקום לטרור לקפוץ על רגלם.

אט-אט התחילו לקלוט את המתרחש והחלו אף להתגלגל השמועות המקרקרות והחדשות המרתיעות. כך עברה והתפשטה לה השמועה שהלוחם הדגול 'מוחמד' שעמד בראש הלוחמים למען המולדת נפל למשכב, כשהסיבה נתונה במחלוקת ה... הרופאים טענו שזה מחמת 'הרעלת צפרדעים' כשלעומתם חבר החרטומים טענו שזה מחמת הבהלה והפחד שנתקף עקב שהצפרדעים דאו בפרצופו בלי הודעה מוקדמת. איך שלא יהיה. ידעו כולם; מוחמד המסכן שוכב ליד הצפרדעים או ליתר דיוק במחיצה אחת עמם, כמסובב במצוות.

אך שום דבר לא הפליא והפתיע כמו הידיעה שהתקבלה אכן בהתחלה בפקפוק רב בקרב העם הנדהם והלא-מאמין, עד שזה התברר והתבהר בצורה חד משמעית.

בתוך הארמון השמור והמוגן של המלך ירום הודו, המנהיג החזק פרעה, שורר בוקה ומבולקה. צווחות הצפרדעים מתחרים עם צעקות המלך כשעדיין לא הוכרע; קולו של מי גובר על מי. החרטומים והחכמים עומדים לפניו מקורקרים לגמרי מבלי דעת. מה לומר ובעיקר מה לא

להגיד למול המלך ה...

בשונה ממכת דם שאז השתבח המלך שבכל זאת היה אחד מיוחד הלא הוא; 'פרעה' שאצלו לא פגעה מכה הדם. הרי עכשיו כך ידעו כולם לומר; הצפרדעים הגיעו אליו ראשונים כמיוחס אמתי. כשיודעי דבר ידעו אף לדמיון ולתאר את מראה פניו שהלבינו מפחדו שעלה על מפלס הנילוס המקרקר.

אם היו כמה שהרגישו שהקרקע מתחתיהם מתנענע מחמת שאפילו על פרעה הגדול הצליחו הצפרדעים. כבר היו לא מעט שחשבו בשקט. לפחות עכשיו גם פרעה מתייסר וסובל גם

ג.

בראש שמו פניהם לבית המלך פרעה, מתחמקים באלגנטיות קופצת מהשומרים המיוחדים שעמדו הכן לצורך כך.

הפחד והבהלה שניבטה מעיני השומרים, שהסתכלו שוב ושוב, בלא אומר וקול לכל עבר. המחיש לכולם את מצב הביש אליו נקלעה מצרים. ארמון מלך מצרים. המקום הכי שמור בעולם. היה לחרפה ולביזה.

בכל רגע נכנסו ובאו מבעד לדלת הפתוחה עוד ועוד צפרדעים, כשעל הווילונות המכובדים שהשתלשלו לצד החלונות הגדולים המשקיפים לנהר הגדול נראו כל העת צפרדעים מנתרים בעליזות נכנסים ויוצאים; כנהנים להשתעשע בארמון המלך.

במרץ צפרדעי הלכו הצפרדעים והתפשטו; כצבא מיומן הששים אלי קרב, כיחידות קומנדו מלומדים, לא פסחו על אף פיסת קרקע אשר בשם ארץ מצרים כונתה. כשליטים בלתי מעוררים המשיכו בנמרצות לעבור מבית לבית, כשאליהם מצטרפים יחידת ה'שהידים' שפיזזו בעליצות בדילוג מהמם, לתוככי התנורים הבורעים וצננו אותם עד שהאש נחנקה ונכבה. אחר כך פנו לקערות הבצק או הלחמים שהמתינו לאפייה וערבלו וערבבו את הכל לכדי עיסה סרוחה ומבאישה.

קולות הקרקורים הצליחו להוציא משלוות הנפש אפילו את האנשים הרגועים ביותר ובפרט שמדובר

בעם המצרי, עם שלא הצטיין בשלווה מולדת. הצליל הצרחני שנשמע כל בעת מקדימה ומאחורה ומתחת הרגליים המרטטות מבהלה, כשאליהם התווספו אלו שנצמדו על מנת לטפס ולהעפיל על האנשים כמשחקים; עולים יורדים וחוזר חלילה.

יחד עם זאת היו גם כאלו צפרדעים רעבים שנתלו את ההזדמנות המיוחדת לתלוש חתיכת בשר רעננה מגופו של המצרי התורן, כדי להשביע את נפשם השוקקת, ככה שלא נדיר היה אז חולי הנפש מחמת הקרקורים הבלתי פוסקים יחד עם חולי הגוף עקב הנשיכות והכרסומים, כשלא אחת היה זה אחד שעלה בגורלו להרגיש על גופו ונפשו שניהם

באופן משמעותי. כולם חרדו ונכנסו ללחץ;
מה יקרה בדקה הבאה?

אלו שעדיין לא קבלו ביקור האישי והדיסקרטי של הצפרדעים חששו מהרגע הזה בהם ייכנסו גם הם בכלל וירגישו זאת על עצמם. **ואלו** השומעים ומרגישים כבר בכל בשרם וגופם את דילוגי הצפרדע בתוך בטנם. מובן מאליו שלא הצליחו להמשיך בחייהם כרגיל בכל רגע ודקה חששו על בשרם ממש, כפשוטו ממש. הרי מספיק שהצפרדע תחליט לתלוש או לטעום מאחד האיברים דבר שהיה אז למקרה די שכית, והם יעברו בנשיכה אחת לעולם שכולו...

לעומת הבלגן והטירוף שהתחולל בצד המצרי, ניכר ובולט היה חוסנו של צבא הצפרדעים. בסדר מופתי ומאורגן התפזרו בכל המדינה. לא היה מחוז או עיר שלא הגיעו אליה. בית אחר בית; נסרק, נטרד והופרע. כלום לא עמד מולם;

היו מבעלי היכולת שקלטו מיד את ביש המצב אליו הגיעו, ומהרו להתחבא בחדרים סגורים אטומים מוגפים בדלתות שיש כבדות, מצאו עצמם המומים ומופתעים. כאילו לא עמלו והזיעו המשרתים ויוצאי המשרתים ביחד עם בעלי הבתים שעות על גבי שעות על מנת לאטום את החדרים שיהיה חסום ומוגף בצורה הכי טובה...

אבני השיש הכבדים לא עמדו מול דרישת הצפרדעים הנמרצים: "הרשו לנו לעשות רצון השם" וכשהם מתבקעים מעצמם ופותחים סדק ודלת לצפרדעים להיכנס ולפקוד גם חדר זה, למול עיניהם הנדהמות של המתבצרים והמסתגרים שמצאו פתאום את עצמם מצטרפים לסבול ולהצטער ממכת הצפרדעים המקרקרים.

ככה המשיכו במלוא הקצב ובכל כוחם בכל ימי המכה. עד שכל תושבי מצרים מגדול ועד קטן זכו לראות ולהרגיש למעשה ממש על גופם, באוזנם ובעצביהם את המכה.

למען תדע כי אין פהשם...

קצת. בעודם מרגיעים את עצמם בחשבנם; הוא כבר יישבר ויסקים לשלח את היהודונים שנהפכו מכבר; מנכס מניב לנטל מקרקר.

ד.

"**הצלחנו, הצלחנו**" נשמעו הקולות הצוהלים של החרטומים בבית פרעה. כשהם מתארים איך שהם הצליחו עכשיו לבד, בקלות ממש, להעלות בעצמם צפרדעים מהנילוס ליבשה.

פרעה, שצבע פניו החל אט אט לחזור לעצמן לאור ההצלחה הגדולה של החרטומים, התיישב ברוב פאר והדר על כסא מלכותו, סביבו הושיב כרגיל את חשובי השרים כאילו כלום לא קרה. ובהנאה בלתי מוסתרת הסבו והתענגו למראה הצפרדעים החדשים. עד שחיש עד מהרה התוודע: הסיפור עוד לא בסופו. בסך הכול; כעת התחיל עוד פרק בסיפור המתח והאימה...

אך אף אחד לא התכונן לתרחיש בלהות שכזה. קול צווחני וצרחני נשמע מכיוון מושב המלך. קול, שכזה אף אחד עדיין לא שמע; קול צפרדע עמום במקצת.

קול הצווחה נשמעה בבירור מתוך בטנו של פרעה באופן שלא הותירה מקום לטעות. כן. יש אחת בפנים. לא משנה איך וכיצד. כשלהוכחה ניצחת, התווסף מיד קולות הצריחות של פרעה שלא ידע נפשו ובטנו מן הצפרדע.

התברר שהצפרדעים שזה עתה יוצרו בידי החרטומים ה'נואלים' הם יותר מתוחכמים מהראשונים,

בשיטה מיוחדת אותם המציאו השתחלו פנימה לתוככי גופם של המצריים, כשכל העת עוד ועוד נענו בחיבה לקול קרקורה של חברים ובבחינת "ממנה יראו וכן יעשו" התפשטו בארץ לעשות כמעשיה להיכנס לבטנם של העם המצרי ומשם לשיר ולזמר את 'שירת הצפרדע': ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד.

הפחד ששלט בכיפה בכל ארץ מצריים הוגדל והוכפל

**לעומת הבלגן
והטירוף שהתחולל
בצד המצרי, ניכר
ובולט היה חוסנו
של צבא הצפרדעים.
בסדר מופתי
ומאורגן התפזרו
בכל המדינה. לא
היה מחוז או עיר
שלא הגיעו אליה.
בית אחר בית; נסרק,
נטרד והופרע. כלום
לא עמד מולם;**